

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ВІСНИК
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ОБОРОНИ
УКРАЇНИ

3 (7) / 2008

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Рекомендовано

до друку вченю радою Національної академії оборони України.
Протокол № 7 від 01 липня 2008 р.

Київ – 2008

Вісник Національної академії оборони України. Зб-к наук. праць. – К.: НАОУ, 2008. – Вип. 3 (7). – 151 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Голова:

Радецький В.Г., генерал армії України, начальник Національної академії оборони України, кандидат історичних наук

Члени:

Вербицький В. В., доктор педагогічних наук, професор

Іващенко Л. Я., доктор педагогічних наук, професор

Лігоцький А. О., доктор педагогічних наук, професор, полковник

Нещадим М. І., доктор педагогічних наук, професор

Стефаненко П. В., доктор педагогічних наук, професор, полковник

Ягупов В. В., доктор педагогічних наук, професор, полковник

Ложкін Г. В., доктор психологічних наук, професор

Малхазов О. Р., доктор психологічних наук, доцент

Моляко В. О., доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН

Охременко О. Р., доктор психологічних наук, професор

Стасюк В. В., доктор психологічних наук, професор

Голуб В. Й., доктор історичних наук, професор

Карпенко М. Ф., доктор історичних наук, професор

Рибак М. І., доктор історичних наук, професор

Уткін О. І., доктор історичних наук, професор

Шевчук В. П., доктор історичних наук, професор

Мосов С. П., доктор військових наук, професор

Семон Б. Й., доктор технічних наук, професор, генерал-майор

Богайчук В. Ж., кандидат політичних наук, доцент, полковник

Мулява В. Д., кандидат філософських наук, доцент

Осьодло В. І., кандидат психологічних наук, доцент, полковник

Руденко М. В., кандидат педагогічних наук, доцент, полковник

РЕДАКЦІЯ:

Редактор – **Стасюк В.В.**, доктор психологічних наук, професор

Заступник редактора – **Сокаль І.І.**, кандидат історичних наук

Відповідальний секретар – **Богайчук В.Ж.**, кандидат політичних наук, доцент

Засновник – Національна академія оборони України

Виходить 6 разів на рік

Свідоцтво про державну реєстрацію збірника КВ № 10971 від 13.02. 2006 р.

Згідно постанови президії ВАК України від 14. 06. 2007 р. № 1-05/6 збірник “Вісник

Національної академії оборони України” визнано фаховим виданням у галузі педагогічних та психологічних наук.

Вид видання – збірник наукових праць

Сфера розповсюдження – загальнодержавна

Адреса редакції:

Київ-049, Повітрофлотський проспект, 28

Телефон для довідок: 271-06-23, 271-06-29

ЗМІСТ

Питання педагогіки

Бондаренко Н. А. Педагогічні умови використання особистісно-орієнтованих технологій навчання у формуванні професійної етики магістрів військово-соціального управління.....	5
Верхоланцев Г. О. Проектування, створення та використання мультимедійних презентацій у навчально-виховному процесі ВВНЗ.....	10
Гринчук В. О. Педагогічні умови ефективного функціонування системи військово-патріотичного виховання курсантів (студентів) у вищих військових навчальних закладах Збройних Сил України	18
Добровольський В. Б. Обґрунтування структури та змісту моделі фізичної підготовки курсантів-жінок.....	23
Златников В. Г. Зв'язок аудіювання з іншими видами мовленнєвої діяльності.....	26
Зонь В. В., Шилова О. І. Виховання соціальної відповідальності особистості майбутнього менеджера як наріжний шлях розвитку її духовності.....	30
Колісник О. Л. Аналіз провідних якостей особистості майбутніх офіцерів з гуманітарних питань у вищих військових навчальних закладах.....	34
Маслов В. С., Панченко В. Ф. Обґрунтування планування методичної підготовки з навчальної дисципліни „фізичне виховання, спеціальна фізична підготовка і спорт” курсантів вищих військових навчальних закладів.....	39
Науменко М. І., Приходько Ю. І. Методологічні аспекти військової освіти.....	45
Петрачков О. В. Аналіз взаємозв'язку між параметрами фізичного здоров'я та рівнем фізичних якостей у військовослужбовців строкової служби.....	52
Хацановський В. С. Педагогічний аналіз підготовки миротворчого контингенту і персоналу в Збройних Силах України до участі в міжнародних миротворчих операціях.....	56
Цікра І. О. Зміст підготовки військових фахівців крізь призму розвитку військової освіти України.....	61

Питання психології

Горбенко Ю. Л. Психологічний аналіз ролі України в світових процесах.....	66
Ложкін Г. В. Волянюк Н. Ю. Психологія конфліктної взаємодії у військовому колективі.....	71
Малахов М. А. Психологічні особливості адаптації військовослужбовців до умов миротворчих операцій.....	76
Мась Н. М. Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності курсантів ВНЗ.....	82
Мосов С. П., Охременко О. Р. Психосемантичний аналіз професійного самовизначення військовослужбовця.....	88
Осьодло В. І. Професійне становлення особистості офіцера.....	92
Приходько І. І. Психологічні аспекти професійної придатності військовослужбовців військової служби за контрактом у внутрішніх військах МВС України.....	97
Радкович І. П. Черняк А. І. Формування антиманіпуляційних психологічних настанов у військовослужбовців як важливий чинник високого морально-бойового духу	102

**Приходько І.І., кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник, начальник
науково-дослідної лабораторії НДЦ Академії
внутрішніх військ МВС України**

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРИДАТНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА КОНТРАКТОМ У ВНУТРІШНІХ ВІЙСЬКАХ МВС УКРАЇНИ

Подано результати соціально-психологічного обстеження військовослужбовців внутрішніх військ МВС України щодо призову на військову службу за контрактом. Розглядаються сучасні підходи проведення професійного психологічного відбору військовослужбовців на службу за контрактом, методи вивчення професійно важливих якостей і професійної придатності в цілому.

Представлены результаты социально-психологического обследования военнослужащих внутренних войск МВД Украины по проблеме призыва на военную службу по контракту. Рассматриваются современные подходы к проведению профессионального психологического отбора военнослужащих на службу по контракту, методы изучения профессионально важных качеств и профессиональной пригодности в целом.

Results of social-psychological questionnaire poll servicemen of internal forces MIA of Ukraine in problems of appeal to military service by contract were offered. Modern approaches to conduction of professional psychological selection servicemen to service by contract, methods of studying professionally important classes and professional fitness in tote are considered.

Постановка проблеми. Система комплектування внутрішніх військ (ВВ) МВС України протягом усього часу ґрунтувалася на традиційному сприйнятті військового обов'язку як особливої моральної норми, а військова служба – як священий обов'язок перед Батьківчиною. Однак за останнє десятиліття деякі чинники, у тому числі політичні, ідеологічні, демографічні, економічні та соціальні, докорінно змінили ставлення до військової служби, а отже, і саму систему комплектування. Істотно змінився соціальний портрет військовослужбовця, значно знизився освітній рівень серед призовників та кандидатів на військову службу за контрактом, різко погіршився стан фізичного і психічного здоров'я молоді. При цьому, як показує практика, саме військовослужбовці строкової служби внутрішніх військ на 90 % складають чисельність кандидатів на військову службу за контрактом у підпорядкованих територіальних командуваннях, з'єднаннях, військових частинах. Тому є нагальна потреба у розробленні системи професійного психологічного відбору кандидатів на військову службу за

контрактом у внутрішні війська МВС України. Дане дослідження виконувалося у рамках науково-дослідної роботи шифр „Діяльність” (замовник – Головне управління ВВ МВС України).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти професійної придатності кандидатів на військову службу та в органі внутрішніх справ знайшли своє відбиття у наукових працях В. І. Барка, В. О. Бодрова, О. А. Боченкова, К. М. Гуревича, М. М. Дорошенка, Ю. Б. Ірхіна, Т. П. Колісник, М. С. Корольчука, В. М. Крайнюк, М. В. Макаренка, А. Г. Маклакова, А. П. Москаленка, В. С. Новікова, В.І. Осьодла, І. В. Платонова, І. І. Приходько та багатьох інших [1 – 9]. Однак в їх дослідженнях не в повній мірі розкриті аспекти мотивації кандидатів, зокрема військовослужбовців строкової служби, на контрактну службу та зміст професійної ідентичності різних категорій особового складу, що проходить службу у частинах та підрозділах ВВ МВС України.

Мета статті – проаналізувати результати соціально-психологічних досліджень різних категорій військовослужбовців ВВ

МВС України щодо призову на військову службу за контрактом та запропонувати заходи щодо поліпшення проведення професійного психологічного відбору кандидатів на контрактну службу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначення професійної придатності військовослужбовців військової служби за контрактом ВВ МВС України, як правило, проводиться у три етапи. На першому здійснюється психологічний аналіз професійної діяльності та вимог щодо індивідуально-психологічних властивостей кандидата до призову на контрактну службу. Основна мета цього етапу – виявлення психологічної структури діяльності та здійснення її професіографічного (акмеологічного) аналізу, за допомогою якого визначаються характерні властивості структури особистості, які пов’язані з психологічними та фізіологічними особливостями процесу військової служби, а також обов’язкове визначення критеріїв відбору [8]. На другому етапі створюються відповідні програми дослідження, які відтворюють психологічну діагностику необхідних професійно важливих якостей до певного виду службово-бойової діяльності. На третьому етапі здійснюється аналіз результатів професійного психологічного відбору, проводиться корегування критеріїв, методів та методик дослідження, складається прогноз успішності подальшого опанування військової спеціальності з боку обстежуваних кандидатів на військову службу за контрактом.

Дослідження проблем переходу внутрішніх військ МВС України до системи комплектування підрозділів та частин військовослужбовцями військової служби за контрактом, яке проводилось у четвертому кварталі 2007 р. у територіальних командуваннях, навчальних закладах, з’єднаннях та військових частинах, є досить актуальним. У рамках дослідження проводилося соціологічно-психологічне анкетування особового складу всіх категорій військовослужбовців ВВ, метою якого було визначення морально-психологічних та соціально- побутових проблем, що впливають на стан комплекс-

тування підрозділів військ військовослужбовцями-контрактниками. Опитуванням було охоплено 16 544 військовослужбовців внутрішніх військ, що становить 54,9 % їх загальної чисельності, серед них офіцерів – 2 956 осіб (53,8 %); військовослужбовців військової служби за контрактом – 6 532 (69,1 %); солдатів строкової служби – 7 056 (68,4 %).

Аналіз отриманих результатів засвідчує, що робота, яка проводиться командуванням територіальних командувань, з’єднань та військових частин щодо призову на військову службу за контрактом, не повною мірою відповідає сучасним умовам комплектування. Тільки 13 % респондентів визнали цю роботу ефективною та визначили тенденції щодо її поліпшення (рис. 1). Близько 46 % офіцерів та військовослужбовців військової служби за контрактом зазначили, що стан з призовом на військову службу не змінився, а 40 % опитаного особового складу вважає, що він погіршився.

Соціально-психологічне анкетування дозволило визначити найбільш важомі соціальні цінності для кандидатів на військову службу за контрактом серед усіх категорій військовослужбовців за рейтингом: офіцери на перше місце поставили здоров’я, на друге – життя, третє – честь, четверте – гідність, п’яте – недоторканність, на шосте – безпеку.

Рис. 1. Оцінка стану щодо призову на військову службу за контрактом у внутрішні війська МВС України

Серед військовослужбовців-контрактників найбільш пріоритетними (за визначенням рейтингом) цінностями військової служби вважаються такі: 1) захист Батьківщини; 2) гідне грошове забезпечення; 3) забезпечення власним або службовим житлом; 4) можливість опанування військової спеціальності; 5) здобуття вищої освіти безплатно; 6) відчуття задоволення від своєї праці. Серед військовослужбовців строкової служби рейтинг наступний: 1) можливість продовжити службу в МВС; 2) здобуття вищої освіти безплатно; 3) гідне та гарантоване грошове забезпечення; 4) забезпечення власним житлом; 5) можливість одержання пільг та соціальних гарантій; 6) стабільність робочого місця; 7) можливість опанування військової спеціальності; 8) захист Батьківщини; 9) відчуття задоволення від своєї праці (рис. 2).

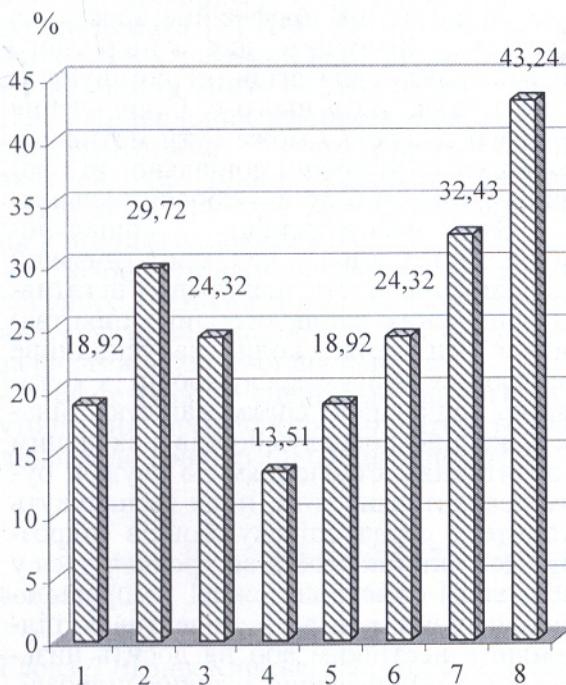

Рис. 2. Пріоритетні цінності військової служби з погляду військовослужбовців строкової служби ВВ: 1 – захист Батьківщини; 2 – гідне грошове забезпечення; 3 – забезпечення власним житлом; 4 – відчуття задоволення від своєї праці; 5 – можливість опанування військової спеціальності; 6 – можливість одержання пільг; 7 – здобуття вищої освіти безплатно; 8 – можливість продовжити службу в МВС

Аналіз проведеного дослідження свідчить, що головні причини плинності кадрів серед офіцерів та військовослужбовців військової служби за контрактом, на думку респондентів усіх категорій, – недостатній розмір грошового утримання,

незабезпеченість житлом, соціальна незахищеність (відсутність реальних пільг), велике службове навантаження. Тому одне з основних питань забезпечення військовослужбовців військової служби за контрактом – це грошове утримання. У нашому дослідженні респондентам було запропоновано визначити його оптимальний рівень, який би задовольняв кандидатів на військову службу за контрактом. Офіцери та військовослужбовці військової служби за контрактом вважають, що мінімальний рівень грошового утримання контрактника повинен бути не менше 1 500 грн, а середній рівень грошового забезпечення – 2 500 – 3 000 грн (37,3 і 45,7 % відповідно) (рис. 3).

Рис. 3. Необхідний рівень грошового забезпечення військовослужбовців військової служби за контрактом з погляду респондентів

Військовослужбовці строкової служби (75,7 %) вважають, що грошове утримання військовослужбовця-контрактника має бути близько 1 500 – 2 000 грн, а 24,3 % – 2 000 – 3 000 грн.

Аналіз анкетування підтверджує важливість підвищення ефективності проведення роботи щодо професійної орієнтації кандидатів на військову службу за контрактом в управліннях територіальних командувань, з'єднаннях та військових частинах. Професійна орієнтація населення на військову службу за контрактом у внутрішній війська – це комплексна науково обґрунтована система форм, методів та засобів впливу на особу з метою формування та оптимізації її професійного самовизначення з урахуванням професійно важливих психологічних якостей та потреб кадрового забезпечення підрозділів

ВВ. Вона спрямована на досягнення збалансованості між професійними інтересами і можливостями людини та потребами внутрішніх військ у конкретних видах професійної діяльності і є складовою частиною державної системи профорієнтації, яка впливає на ефективність службово-бойової діяльності та стан ринку праці.

Серед основних проблем щодо ефективного проведення заходів професійної орієнтації серед молоді та населення з призову кандидатів на військову службу за контрактом категорія опитаних офіцерів зазначає, що її проведенню заважає недостатній рівень не тільки грошового утримання, але й матеріально- побутового забезпечення контрактників (це визнали 86,5 % респондентів), недостатнє пропагування військової служби за контрактом у засобах масової інформації (блізько 19,8 %), а також низький соціальний статус військовослужбовців військової служби за контрактом, відсутність реальних соціальних гарантій, недостатність інформації про перспективи у службі, відсутність умов для проживання осіб, які прибули для проходження військової служби за контрактом з інших областей тощо.

Негативними чинниками при проведенні заходів професійної орієнтації щодо контрактної служби, на думку військовослужбовців-контрактників, є: 1) недостатній рівень грошового забезпечення – 72 %; 2) відсутність житла – 54 %; 3) велике неупорядковане службове навантаження – 26 %; 4) відсутність перспектив щодо кар'єрного зростання – 9 %; 5) незадовільний морально-психологічний клімат у підрозділі – 6 %; 6) негативне ставлення керівного складу до підлеглих – 5 %. Взагалі 72 % респондентів зазнали по 2-3 чинники, які негативно впливають на проходження військової служби за контрактом.

У з'язку з цим основними напрямками поліпшення серед населення та військовослужбовців строкової служби профорієнтаційної роботи щодо військової служби за контрактом у внутрішніх військах є:

- інформування населення про порядок прийому на службу у ВВ та умови її проходження;
- професійно-орієнтаційні заходи з певними групами населення з питань служби у ВВ;
- початкові роз'яснювально-ознайомлювальні співбесіди (консультації) з кандидатом;
- безпосередній пошук кандидатів на службу за контрактом у внутрішні війська всіма категоріями військовослужбовців тощо.

Серед найважливіших проблем, що суттєво впливають на рівень укомплектованості ВВ військовослужбовцями-

контрактниками, – скорочення плинності кадрів з первинних посад та процес адаптації контрактників до військової служби. У цій проблемі вирішальним є те, що будь-яка діяльність повинна бути мотивованою. Мотив, на відміну від потреби, має чітку спрямованість на певний усвідомлений предмет (об'єкт, образ) і завдяки цьому набуває властивості спонукати людину до тієї чи іншої діяльності. Отже, командир як керівник повинен розуміти, що у підлеглих залежно від рівня їх підготовки, компетентності, культури мотивом здійснення професійної діяльності можуть бути як різноманітні матеріальні об'єкти (житло, гідне грошове утримання, авто, дача тощо), так і значущі для особистості явища (родина, вступ у ВВНЗ або ВНЗ, намагання зробити підрозділ зразковим, спроба поліпшити стан справ в колективі тощо).

Тому управління мотиваційними процесами підлеглого має бути таким, яке може вплинути на професійне зростання підлеглого, значущим для конкретного військовослужбовця згідно з домінуючими мотивами, які в нього є. Становлення військовослужбовця може бути мотивованим у разі його повної соціальної та професійної адаптації до службової діяльності. За несприятливих соціально-психологічних умов у колективі (низький рівень згуртованості, поширення негативних соціальних явищ, особливо пияцтва) виникає ситуація, коли найуспішніше адаптуються військовослужбовці з негативною соціальною спрямованістю. Більшість же військовослужбовців з активним та позитивним ставленням до служби будуть неадаптовані доти, поки не набудуть авторитету серед співслужбовців підрозділу. Цей чинник особливо проявляється у військових частинах, де морально-психологічний клімат у колективах підрозділів є нестійким або на досить низькому рівні. Однозначно у таких підрозділах плинність кадрів є значно вищою, ніж у підрозділах із здоровим морально-психологічним кліматом.

Важливим елементом підвищення ефективності системи професійної придатності кандидатів на службу за контрактом є розроблення адекватних методів професійного психологічного відбору за різними критеріями та формування найбільш інформативних тестових батарей для вивчення психологічних властивостей особистості, прогнозування динаміки розвитку психічних процесів та станів стосовно умов і вимог майбутньої діяльності за різними військовими спеціальностями. Критерії визначення професійної придатності ґрунтуються на розроблених професіограмах (акмеограмах), які є початковим етапом у під-

готовці до підбору професійно важливих психологічних якостей, необхідних кандидатам для виконання функціональних обов'язків за спеціальністю.

Професіограми (акмеограми) є вагомими методичними засобами проведення профорієнтаційної роботи з населенням та військовослужбовцями строкової служби внутрішніх військ, своєрідним напрямком для обґрунтування припустимих варіантів переорієнтації людини з однієї професії на іншу, оволодіння суміжними спеціальностями. Основними напрямами профорієнтації є: професійна інформація, професійна консультація та професійний відбір. За результатами складання професіограми (акмеограми) визначаються професійно рольові, професійно важливі та бажані психологічні якості, а також психологічні якості, які негативно впливають на ефективність службово-бойової діяльності, формуються вимоги до кандидата [8]. На цій підставі опрацьовуються рекомендації щодо методики вивчення його психологічних якостей, пізнативальних процесів, особливості психомоторики, емоційно-вольових якостей та рівня нервово-психічної стійкості. Отримані результати вивчення кандидатів дозволяють:

- розробити загальні вимоги до психологічних, фізіологічних, антропометричних показників кандидатів для підготовки за видами службової діяльності;
- сформувати спеціальні вимоги для уточнення професійної придатності кандидатів до конкретної спеціальності;

1. Барко В. І. Професійний відбір кадрів до органів внутрішніх справ (психологічний аспект) / В. І. Барко. – К. : Ніка-Центр, 2002. – 296 с.

2. Глова Л. А. Орієнтації військовослужбовців-контрактників у світі цінностей / Л. А. Глова // Вісник Київськ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. – 2005. – № 9. – С. 84–86.

3. Гуревич К. М. Личность как объект психологической диагностики / К. М. Гуревич, А. М. Раевский // Психологический журнал. – 2001. – Т.22. – № 5. – С. 29–37.

4. Ірхін Ю. Б. Психопрофілактична робота з персоналом органів внутрішніх справ : навч. посіб. / Ю. Б. Ірхін. – К. : РВЦ НАВСУ, Київськ. юрид. ін-т, 2005. – 148 с.

5. Макаренко Н. В. Теоретические основы и методики професионального психологического отбора военных специалистов. / Н. В. Макаренко. – Київ : Сент-Жак, 1996. – 336с.

6. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 536 с.

7. Новиков В. С. Теоретические и прикладные основы професионального психологического отбора военнослужащих: руководство. / В. С. Новиков, А. А. Боченков. – СПб. : ВмедА, 1997. – 188 с.

8. Приходько І. І. Професійний психологічний відбір майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України: монографія / І. І. Приходько – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2008. – 190 с.

– підібрати адекватні та найбільш інформативні методики оцінки професійно важливих якостей кандидатів для підготовки військових фахівців;

– розробити комплекс показників, які характеризують військовослужбовця, та рекомендації щодо його підготовки до найбільш відповідальних для нього видів професійної діяльності.

Висновки

Завдання прискорення комплектування ВВ військовослужбовцями військової служби за контрактом у підрозділах управлінь територіальних командувань, навчальних закладах, з'єднаннях та військових частинах необхідно вирішувати у комплексі завдань, основними з яких є поліпшення фінансового, житлового, матеріально- побутового забезпечення, удосконалення системи соціально- правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей.

Невід'ємною частиною процесу визначення професійної придатності військових фахівців ВВ є створення сучасної системи професійного психологічного відбору кандидатів на військову службу за контрактом з обов'язковим урахуванням специфіки службово-бойової діяльності різних типів військових частин внутрішніх військ.

Перспективи подальших розвідок.

Планується провести дослідження психологічних особливостей службово-бойової діяльності військовослужбовців військової служби за контрактом ВВ МВС України різних типів частин (з охорони особливо важливих державних об'єктів, спеціальних моторизованих військових частин міліції тощо).

ЛІТЕРАТУРА

1. Барко В. І. Професійний відбір кадрів до органів внутрішніх справ (психологічний аспект) / В. І. Барко. – К. : Ніка-Центр, 2002. – 296 с.
2. Глова Л. А. Орієнтації військовослужбовців-контрактників у світі цінностей / Л. А. Глова // Вісник Київськ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. – 2005. – № 9. – С. 84–86.
3. Гуревич К. М. Личность как объект психологической диагностики / К. М. Гуревич, А. М. Раевский // Психологический журнал. – 2001. – Т.22. – № 5. – С. 29–37.
4. Ірхін Ю. Б. Психопрофілактична робота з персоналом органів внутрішніх справ : навч. посіб. / Ю. Б. Ірхін. – К. : РВЦ НАВСУ, Київськ. юрид. ін-т, 2005. – 148 с.
5. Макаренко Н. В. Теоретические основы и методики професионального психологического отбора военных специалистов. / Н. В. Макаренко. – Київ : Сент-Жак, 1996. – 336с.
6. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 536 с.
7. Новиков В. С. Теоретические и прикладные основы професионального психологического отбора военнослужащих: руководство. / В. С. Новиков, А. А. Боченков. – СПб. : ВмедА, 1997. – 188 с.
8. Приходько І. І. Професійний психологічний відбір майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України: монографія / І. І. Приходько – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2008. – 190 с.

Збірник наукових праць

**ВІСНИК
НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ
ОБОРОНИ
УКРАЇНИ**

3 (7) / 2008

Міністерство оборони України

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Розповсюдження та тиражування матеріалів збірника без офіційного дозволу редакції заборонено

Редактор
Комп'ютерна верстка

B.B. Стасюк
B.Ж. Богайчук

Здано до набору 07.07.08. Підписано до друку 07.07.08. Формат 30x42
Обл. вид. арк. 9. Наклад 200 прим.
Україна, 03049, м. Київ, Повітровофлотський проспект, 28